

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsodek prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo, uradni listi „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opredeljuje „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Nasnanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 31. V Ljubljani, 4. novembra 1897. Letnik X.

Razgled po svetu.

Ali ste že, kdaj videli, kako so se ženske trudile, da bi kako prav zametano struno odvrile? Gotovo. No potem pa vam lahko povem, kake so sedaj avstrijske razmere; kakor zmešana struna. Ni mogoče najti konca ne začetka. Nikdo ne vé, kdaj bo ponehalo neplodovito, pogubno ropotanje iz razgrajanje državnega zbora, ki je dosedaj že vselo davkoplačevalcem četrt milijona goldinarjev. Taka nikamor ne pridemo; pač, nekam že: v spremota pri drugih državah, v pogubo doma. Nekoč sem gledal otroke, ki so se igrali. Jeden je imel opravit a puščico; izdel ji je nogo. Hoče jo zopet spraviti, kamor gre. Kaj napravi? Izdere drugo nogo in prvo zabija. Ko je prva zabita, vidi, da druga ni na svojem mestu, in da tudi to zabija, izdere zopet prvo. To zabijanje in izdiranje je trpele precej časa, dokler ni pristopil večji deček ter s polenom zabil nogo. Tudi našemu državnemu zboru bi trebalo nekoga, da bi z močno in odločno roko vredil razmere ter napravil konec tej komediji v korist Avstriji in nje narodom. — Za poplavlence in poškodovane po zadnji veliki povodnji zahteva posvetsvalni odbor devet milijonov goldinarjev. Seveda bi bilo dobro, da bi se pomoč kakor hitro razdelila, pa v državnem zboru ne morejo priti do tega, ker so nagajivci zopet nagromadili veliko prošenj, da se odpravijo jesikovne naredbe, ter več ministrskih zatoh. In zato, da se stvar tem bolj zavleče, zahtevajo, da se o njih predlegih glasaže po imenih. Zda si pa mislite, koliko časa mine, predno jeden prebere 425 imen poslancev, katerih vsak potem pove, ali je zato ali ne. Tako traja čas in denar, seveda ne svojega, ampak ojih, ki plačujejo davke. — Predsednik državnega zbora Kathrein se je navlekel gledati in poslušati dan na dan vedno tisto nagajivo rasposeljenost in surevat prenapetih nemških poslancev, pa se je lepo zahvalil za to čast ter se

odpovedal predsedništvu. Pravijo, da je grof Badeni pritiskal nanj, naj ukroti uporneže, kar pa predsedniku ni bilo mogoče, zato je raje šel domu na Tirolsko. Hotel je vsem ustreci, pa se ni dal. Voliti bo torej treba novega predsednika, toda poslanci se za to mesto nič kaj ne pulljo. Daé 27. oktobra, hotela je večina nekoliko omehati trda glave nagajivcev in je zahtevala, da naj bodo, v prihodnje tudi zvečer seje državnega zbora. Seveda je bila manjšina hkrati vsa v ognju, češ, da se jim sila godi. Njih zmerjanje bilo je zaštonj, predlog večine je obveljal. Večerna seja dne 28. oktobra je bila zato tudi taka, kakorsne še ni videl avstrijski državni zbor. Imela je priti v razgovor začasna pogodba z Ogersko. Oh četrt na osmo uro zvečer omenjenega dne pričela se je torej razprava in trajala do četrt na jednajsto uro dopoludne drugega dne (29. oktobra). Godili so se taki skandali, da je smatral podpredsednik zbornice za dobro, da se seja nadaljuje kot tajna, in zato so se morali z galerije pridajoči ljudje odstraniti. Tako je trajala seja do osme ure zvečer. Trajala bi bila še dalje, pa kričaci so razbijali s deskami ob mize in se deli v jedno mer, tako, da niti govornik sam sebe ni mogel slišati. Ta seja je trajala nad 25 ur. Poslanci so pospali zunaj po hodiških in drugih sobah, drugi so si preganjali spanec s kavo in čajem in tako je bila hiša, v kateri sicer kujeje postave, podobna prenočišču za tujce. Kadar se je jeden malo naspal, je prišel nazaj v zbornico in je drugi odšel. Tudi kričaci so se menjavali, sicer bi jim bila morala poiti pljuča. V tem nepopojnem vršču pa je goveril jeden poslanec skup celih dvanajst ur, seveda same tistice, ki so stali prav blizu njega. Glavni vodja razgrajacev, poslanec Wolf mahijal je vedno po mizi in vmas vpil. Kar mu princas stuga sapsredeno pisno. Nekdo ga prosi v pisnu, naj se dá svojemu tovaršču

zivozdravniku preiskati, ali je še pri pravi pameti. Sram ga je bilo in odšel je za nekaj časa iz zbornice. S takimi prizori sramoté poslanci ne samo sebe, ampak tudi dobro ime naše države. — Če ne bo mirno, pravijo, da bodo poslanci zopet prišli za dalj časa domu. Govori se tudi, da odstopi ministerski predsednik, za gotovo ni ne jedno ne drugo.

Dne 14. nov. vršil se bo na Dunaju *splošni avstrijski poljedelski shod*. Na tem shodu hočejo poljedelci iz vseh dežel Avstrije jedini in složni pokazati, da ima tudi kmet pravico zahtevati varstva za svoj gospodarski obstoj, da kmet ne more živeti od narodnostnih bojev ter ne plačevati davkov, da more zahtevati plodonosnega delovanja na polju gospodarske preosnove, in da vsi, brez razlike jezika in narodnosti, skupno zahtevajo, da se ohrani avstrijski kmetijski stan na podlagi državnega reda, moči in veljave. Kakor je videti, se bodo obravnavala na tem shodu za kmeta prevažna vprašanja. Da bi le skupni klic zatiranega kmečkega stanu prišel onim do ušes, ki si jih navadno masé nasproti zahtevam kmeta.

Poljakom v Nemčiji, ki se nikakor ne dajo ponemčiti vkljub vsej sili, napovedala je nemška vlada nov boj. Jezi jo, da so vsi milijoni, katere je za to potrosila, vrženi v vodo. Namerava sedaj med Poljaki naseljevati veliko število nemških kmetov, ki bodo po njenem mnenju potem mnogo pripomogli, da spravijo Poljake v nemški žakelj. Toda veliki gospodje, ki delajo take račune, mislijo, da bodo Poljaki mirno gledali in roke križem držali. Tako nemška vlada ne bo mogla doseči mnogo, Poljaki pa bodo prej pridobili zavznikov, ker dobé se še vendar pravični Nemci, katerim je pravica ljubša kot sila.

V Italiji začelo se je pravo pravcato preganjanje katoliških društev, katere framasoni, ki imajo tam doli prvo besedo, v isto vrsto stavijo z anarhističnimi, socialističnimi in drugimi puntarskimi društvi. Toda s katoličani postopajo oblasti še huje, ker se mešajo v zgolj

cerkvene zadeve. V Rimu hoteli so napraviti spreved pri slovesnem blagoslovljenju nove cerkvene zasnove, a vlada je spreved prepovedala. — Grof Goluhovski, vnanji minister naše države, podal se bode te dni v Italijo, da obišče laškega kralja Humberta, zaveznika naše države. Obiskal ga ne bo v Rimu, ampak v Monci. Kako to? Še noben ud avstrijske cesarske rodovine ni obiskal kralja v Rimu, ampak vedno kje drugod. S tem priznavajo Rim papežu, a ne kralju, ki ga je po sili vzela. Tako bo storil sedaj tudi grof Goluhovski.

Srbji so dobili nove ministre. S tem pa še ni rečeno, da bo srbsko kraljestvo odslej kaj bolj srečno. Kajti kjer se ministri prav pogostoma menjavajo, gotovo ni vse prav v redu. Tako tudi ne v Srbiji.

Nasledki *grško-turške vojake* kažejo se šele sedaj prav očito. Poleg tega, da je padlo precej vojakov, so za dalj časa opustošena polja, trgovina in obrt popolnoma skoro mirujeta. Dalje bodo morali plačati Grki velikansko odškodnino, tuje države pa jim bodo gledale na roko, da bodo odslej bolj pametno gospodarili z denarjem. Ko bi bili poprej dobro premislili, bi ne bili tako hitro napovedali vojske. Zdaj pa imajo, kar so iskali.

V Armentiji se že zopet nekaj obeta. Letina je popolnoma slaba, opustošena polja ne rodé celó nič, trgovina in obrt ne dajeta nič zaslutka. Na tisoče vdov, katerim je Turek lani pomoril moše, prosijo pomoči, pa je ne dobé. Česar Turek ni poživil in pokončal, uničila je lakota in razne kužne bolezni. Narod si ne more v tej strahoviti bedi pomagati. Patrijarh je dvakrat prosil sultana, naj mu dovoli doma in na tujem nabirati za armenski narod milodarov. Mesto tega pa jih zapira in kaznuje. Ne bo se nam torej čuditi, če utegnemo v kratkem slišati, da so se Armenci vzdignili, in da jih Turki koljejo kot zivino. Evropske države seveda nočejo pomagati srmenskimi kristijanoma, saj se onim na mali Kreti niso mogle in tudi niso hotele. Pa pravijo, da je naša doba »človekoljubna«.

D o p i s i.

iz Žirov. Na 24. okt. je bil napovedan v »Slov. Nar.« shod, ki bi nas Žirovce pripravljala na prihodnjo deželnozbornsko dopolnilno volitev. »Slov. Narod« se je že pohvalil o slavni zmagi nad nami. Pustimo to sladko zavest njemu, njegovim sotrudnikom ter agitatorjem! Na shod je prišel tudi g. Ivan Božič kot kandidat v spremstvu nekaj vipavskih in idrijskih liberalčkov; pomagati mu je pa hotel dr. Tavčar. Tako so imeli »Narodovci« šele solidno podlago, na kateri so hoteli delati med nami za pristava »nemškutarsko-narodnega«. Ob 3. uri popoldne se prične razgovor v hiši zupana Sedeja. »Narod« piše, da je imel poslušalce in — tudi smejalce na svoji strani. Prvo mu potrdimo, ker so bili na shodu večinoma le tisti mozje, kateri so bili po nasprotni agitaciji že pri zadnjih državnosbornskih volitvah nekoliko po njihovem mišljenju priprojeani. Može naše stranke bi bil skoraj lahko na prste sestel. Prišli niso, ker se jim ni zdelo vredno; pa se tudi do zadnjega trenutka med nami ni skoraj vedelo, kje govorniki nastopijo. »Narod«, kateri piše o obilni vdeležbi, je gotovo štel vse spremstvo kandidatovo in tudi otroke, nekoliko odrasčenejše, katerih je bilo dokaj za napotje. Kadar je pa govoril g. vikar črnovrški in g. katehet Oswald, je bilo pri dr. Tavčarjevi misli umetno povzročeno razgovorjanje, da bi se njih glas dusil. Torej poslušalce naj le ima g. doktor! Smejati se pa skoraj ni bilo treba. Kajti »dovtipi« dr. Tavčarjevi so bili prav neslani, da ne rečemo še robati. »Jezik za zobnj, nimate pred

seboj cerkvenika; v cerkvi vam mora vse molčati, a tu ne; pridiga vaša je bila danes gotovo kratka, da ste se mogli pripraviti za sedaj; raztrgani kapelani, ko bi bili Zirovci vsi duhovniki, bi vam nič ne manjkalo, a tako si morate pomagati, in jednako. Take opazke pač niso bile med vernimi Zirovci pripravne vzbujati posebnega smeha, pač pa začudenje. Opazka, katero je izustil nek mož svojemu sosedu: »Ti V., pojdiva domov, jaz imam že dosti«, kaže že nekaj o vspehu dr. Tavčarja. G. kandidat Božič se pa občinstvu še predstavil ni in morali so se možje povpraševati, kateri je, da bi ga vsaj osebno poznali. Je menda že videl, da ne bo mnogo opravil. G. Gruden, o katerem se tudi govori, da bi ga lahko volili, pa za nas še tudi ni nič storil, dasi bi bil kot načelnik cestnega odbora idrijskega lahko že kaj ukrenil o zvezi naši z Logatcem, katero močno potrebujemo, če prav naši nasprotniki to skušajo tajiti. Torej se tudi g. Gruden ne priporoča. Šele v gostilni »pri Petronu« je govoril g. kandidat, a govoril le svojemu spremstvu in omizju, ker mož Zirovcev ni bilo veliko čez 10. To je ob kratkem uspeh shoda liberalcev. — Zirovci, na noge! Ne dajmo si ukazovati od ljudij, kateri imajo srce za nas le takrat, ko bi nas radi vjeli za svojo oporo. Dr. Tavčar in sotrudniki že vedó, kdo bo njih pomoč in kdo bi se jim upiral v zbornici pri njihovi mlačnosti za revnega, pomoči potrebnega slovenskega kmeta. Oddajmo svoje glasove možem, kateri bodo volili moža, čutečega z nami in vnetega za naše pereče potrebe!

Iz Logatca. V časopisih smo brali, da bo dne 25. okt. v Logatcu socialno-demokratski shod. Lahko si mislite, kako smo bili radovedni, slišati enkrat veliko modrost socialno-demokratskih prerokov. Radi bi bili zvedeli, v kateri gostilni bo shod. Toda noben gostilničar ni dobil kakega naročila od strani demokratov. Shod tudi ni bil naznanjen sl. c. kr. glavarstvu, zato se je splošno mislilo, da shoda ne bo. V ponedeljek — bil je ravno semenj v Dolenjem Logatcu — se pa res pritepejo sleparski osrečevalci ljudstva in se nastanejo blizu kolodvora v gostilni Jožefa Gostiša, in sicer v prostorih njegovega najemnika Franca Kogoja. Shoda se ni smel drug udeležiti, kot tisti, ki so dobili od tukajšnjega železniskega paznika Fr. Königa, socialno-demokrata, glaseča se vabila. Vabila, ki so bila litografovana in sicer v nemškem jeziku, so napovedovala razgovor o obrtnih zadevah. V resnici se je ljudstva veliko zbralo. Vse se je trlo zunaj in znotraj, zlasti še zato, ker se je vernikom v cerkvi na leci prej ta dan, v nedeljo, povedalo, kaki ljudje nameravajo priti, kaj je glavni in pravi namen socialnih demokratov, kdo so njih vodje, kak sovražnik je socialna demokracija sv. veri, celi državi in posameznim ljudem. — Predsednik Fr. König, sklicatelj shoda, otvori shod še-le po 8. uri zvečer in da besedo Kopaču. Tu razklada v umevni obliki zbranemu občinstvu o revni in bedi posameznih stanov, zlasti delavskega stanu, dalje o trebušnih bogataših, katerim se tukaj dobro godi in razkošno mehkužno živé ter uživajo v vsej obilnosti to, kar so

jim zultjave roke njihovih delavcev pridobile. V skoro 2 urnem govoru je še vse to, kar je v St. Petru kvasil, pogreto prinesel v Logatec in tam radovednemu ljudstvu ponujal. »Oče lazi« ga je menda tudi tu navdihnil, da je vse drugo govoril, le tega ne, kar je bilo označeno na vabilih. Umevno je, da lažjivi prerok, ki je obetal revnemu ljudstvu zlošno življenje in rešitev iz neznoznega trpljenja, ni še ravno sedaj naravnost napadel vere, kajti vedel je dobro, da bi, ako bi kaj takega govoril, ne prišel z zdravo »butico« do kolodvora. Zato se je sedanji shod, ki je bil osoljen z marsikaterimi dovtipnimi in šaljivimi pojavi, precej mirno vršil. Čez 3 tedne so ga nam zopet napovedali. Dobro. Takrat pa pridemo vsi Gorenje in Dolenje Logačani, in ne samo z imenom osebno povabljeni, da na javnem ljudskem shodu razkrinkamo socialne demokrate kot zapeljivce ljudstva. Pri Filipih čez 3 tedne na svidenje!

Iz Železnikov. Ze so razni časopisi poročali, da si snujemo v Železnikih kons. društvo. Hvala Bogu, vse prve glavne ovire so premagane, društvo je ustanovljeno, in društveni prostori so bili v nedeljo dne 17. okt. t. l. ob 1/2 uri popoldne slovesno blagoslovljeni. Obrede blagoslovljenja je izvršil začasno umirovljeni in sedaj pri nas bivajoči g. Ivan Mišk v spremstvu g. A. Mezega, duh. pom. v Selcih. Slavnost se je pri ugodnem vremenu prav lepo izvršila. Okrasili smo bili po svoji skromnosti društvene prostore od zunaj z zastavami, in dvoje mlajev s slavolokom in primernim napisom: »Bog blagoslovi!«, ki je kazal občinstvu dom našega društva. Čas blagoslova naznanjali so nekateri streli iz topičev. Po blagoslovu zahvalil se je g. načelnik našega društva s kratkimi besedami gg. duhovnoma, ter izrekel željo, da bi blagoslov bival vedno v teh prostorih, ter da bi se moglo mlado društvo z božjo pomočjo lepo razvijati in plodonosno delovati v prid društvenikov. Čast g. Mišk je potem jako primerno odgovoril g. načelniku ter kazal, da je od božjega blagoslova vse odvisno. Priporočal nam je, da se vedno spominjamo geela: Z Bogom začni vsako delo, pa bo dober tek imelo; Z Bogom delo dokončaj, imaš tu že sladki raj. — Upamo, da bo društvo uspešno delovalo, ker takoj prve dni se je pokazalo veliko zanimanje za društvo. Vedno pristopajo novi udje, katerih število se je znatno pomnožilo. Želimo, da bi se društveniki v ljubezni in slogi vedno tako podpirali, kakor so sedaj v začetku pokazali, potem se bo blagoslov očitno kazal, in korist gotovo ne bo izostala. V dolžnost si pa stojimo, danes ko je društvo otvorjeno ter pričelo delovati, da se zahvalimo vsem, ki so nam v prvi sili na strani stali, ko smo si društvo snovali. Posebno hvalo pa smo dolžni izreči slavni kranjski hranilnici v Ljubljani, ki je našemu društvu podarila podporo, čast g. Ivan Zorc u, nadzupniku v Mengešu, kateri se je tudi spomnil kraja, kjer je že pred 30. leti služboval, ter poslal izdatno pomoč. Tudi naši sorojaki delavci na Savi so se spomnili nas svojih doma zapuščenih rojakov ter o priliki otvorjenja kons. društva pokazali dejanski svojo ljubezen do tega društva in nas delavcev in rojakov. Zato klidemo: »Bog plati« vsem na-

blimi dobrotnikom in podpornikom našega mladega društva. Vsega mogočnega naj pa obudi mnogo posameznikov omenjenih gospodov darovalcev, da bi razmogo društvo krepko delovati v prid in korist tukajšnjih prebivalcev.

Iz Vešič, 26. oktobra: Nova farma cerkev v Vedicaš bo ta teden dovršena, v kolikor se tiče njene zunajnosti. Blagoslovljenje nove cerkve se bo vršilo na zahvaljeno nedeljo, dne 7. novembra. Začetek ob 9. uri.

Listek.

Očetova poslednja volja.

Spisal Pivčan.

I.

Stari Markon, veliki posestnik v vasi, je nenadoma umrl za mrtvoudom. Teden dan je že, kar so ga zagrebli.

V trgu obhaja danes njegova zapuščena družina sedmimo pri 'Spelniku'. Ni jih mnogo pri mizi, sam France, sin umrlega, s ženo in peterimi otroki in nekaj imenitnikov, kajti rodovina umrlega Markona, 'celega zemljakarja', sme se užiti to čast, da jedó in pijó z njo odlični gospodje. Šaj se vendar steli rajnika med bogatine, in bogastvo zasluži i v grobu to čast, da se mu da živeti.

France je sri žalostno predse in se ni mnogo smelnil za sedmimo, nekaj mu je bilo hudo radi očetove smrti, največ pa radi tega, ker je po vseh omarah in zabojih zastoj iskal zapuščene imovine. Nikjer, v nobenem kotu ni mogel zaslediti kaj okroglega. Kmetijstvo je stalo sicer na dobrem, štednji polni, v hlevu mnogo živine in, kar je največjega pomena, dolga nebena. A vendar! — Ta vendar je povedi zraven, tu so bile zadnje besede rajnega očeta, ki so mlademu gospodarju vedno brenčale po ušesih: »Svojega brata, France, moraš izplačati, sicer...!« Pri besedi »sicer« je rajnik krčevito stisnil pest in — izdihnil. France je poznal svojega očeta in vedel dobro, kaj je hotel umirajoči bolnik s to besedo. »Sicer te prekolnema«, menil je stari dostaviti, kajti za kaj takega je bil kaj pripravljen.

»Teda izplačati brata! A s čim?« pretaljševal je France pri sedmimi. Družba okoli njega je bila vedno živahnejša, kajti prijazna krečmarica je vedno dončala črnega terana.

Nenadoma se odpró vrata in v sobo stopi možka postava, katere so se prestrašili vsi, vlasti France, kajti njegov lastni brat je stal pred njim. Bil je tak, da je že sama obleka njegova zahtevala izplačila, kajti Markonov Mihel se ni mnogo ločil od prosjaka ali okoli klatečega se pobalija.

Prav zaničljivo pogleda okoli sebe, kakor bi hotel reči: »Tu se pije tudi za moj denar, in jaz nisem niti povabljen.« Ko si ogleda celo družbo, pristopi k Francetu, ki talboj vstane in mu poda roko.

Blagoslovil jo bo velečastni gospod kanonik in dekan katoliški J. Oblek. Cerkevni govor prevzame iz prijateljnosti v. g. P. Konstantin Bauer, generalni šofnar, sedaj bivajoč v Kamniku. K tej slovesnosti so vabljeni s tem vsi sosednji gg. duhovniki, pa tudi daljši posebno, tukajšnji rojaki naj ne zamudé te prilike, da se prepričajo o lepoti nove farne cerkve.

»Nočem tvoje roke«, zarohni prišlec in je sune od sebe. »Roka brez srca je še manj vredna pri bratih nego pri zakonskih!« Pri tem pogledu prav zbadljivo pogleda na Francetovo soprogo Lucijo, katere koj povese oči, ker ne more prenesti strupenega njegovega pogleda.

»Kaj ne, ljubezniv brat to?« — ó s togotnim glasom prišlec, »ki se me je sramoval celo pri pogrebu mojega očeta, ki mi ni privoščil, da bi videl zadnjikrat njegov saj mrtvi obraz!«

»Veš, Mihel«, odgovori France prav prijazno, »jaz nisem kriv tega. Saj te ni mogoče nikjer dobiti. Vedno si okoli, sedaj tu, sedaj tam. Poslal sem ti takrat v mesto poročilo o smrti, a sel te ni našel na tvojem stanovanju, ker si se zopet presehl od tamkaj.«

»Preselil sem se, da. Moral sem iti drugam, ker nisem mogel plačati najemščine«, popravil je Mihel.

»Sel je povpraševal tudi pri policiji o tebi, a (tu) je zvedel — — — Tu France praneha, a Mihel vikne zasmehljivo:

»Le ven z besedo! Za take ljudi, ki popivajo za moj denar, — tu pokaže s prstom na okoli sedeče góste — za take ljudi, pravim, se ne brigam!«

»Vendar ne bema govoril pred njimi, kaj je povedal birc o mojem bratu«, zamrmra France in se predse.

»No, kakor ti je drago, go óri ali molči. Sedaj le pijaše sem!«

Ob teh besedah klope Mihel na klop, sune s laktom polno steklenico črnice iz zaino, podpre glavo s obema rokama in pogleda svakinje pomenljivo:

»Kako pa, Lucija, kako? O ti si se vedno trmoglavala! Vsi ti tvoji! O pojdite k meni, mali, pojdite k strijci! Strijci mi hudebena, ne. Le krivica se mu dela, velika krivica povsed.«

A otrokom se sdi strijci zopern, mobešen móde k njemu, vsi se pritakajo k matri. Tudi Mihel se ne zameni več sanje, marveč mrklo sta v Lucijo in sedaj pa sedaj zamrmra!

»Glej, on ima vse. Jaz nimam ničesar. O pravica, tebe so poteptali, poteptali in stali v grah in pepel...!«

Družba se je kaj kmalu mveličala novega gósta in poslovilni se na tihem, polagoma razšla. Kmalu je ostal France s svojo družino in bratom sam v sobi.

•Idimo sedaj domov,« reče žepi in se obrne proti bratu ter plašno pristavi:

•Kaj ne, ti greš tudi z nami?«

•Nisem zgubil ničesar pri tebi!« odvrne ta osorno.

•Moja hiša je tudi tvoja, in lahko ostaneš pri nas kot gost, dokler ne dobiš kaj boljšega.«

•Gost — —? Prav lepa hvala za to naklonjenost. Jaz zahtevam, kar je mojega in drugega ničesar.

Tu je zadel Mihel pravo struno.

•O tem saj ne bova govorila v krčmi,« zavrne ga France ter ga prav proseče pogleda.

•Zakaj ne? Kadar sem šel po opravih v mesto, sem vedno poravnal svoje račune pri kozarcu.«

•Zato si tudi zašel tako daleč,« reče France sam pri sebi in pristavi:

•Kakor ti je ljubo, dragi brat.«

•Zame je seveda ljubše, če dobim denar, nego zato, če ga moraš izplačati. Meniš li, da se me iznebis preje, če mi tako sladko prigovarjaš?«

•Če noče svak drugače, France,« seže Lucija v besedo, »ostani tedaj v božjem imenu nekaj časa tukaj. Jaz moram domov.« To rekši odide z dečo.

France in Mihel sta bila sama.

•Koliko dobim primeroma?« začne Mihel pikro, napolni kupo in jo izprazni hipoma.

France prisede k njemu in skuša kolikor mogoče pehlevno odgovoriti:

•Eprav sedaj, brat moj, imam gotovine malo, torej ti ne morem mnogo dati.«

•Oho! Tedaj koliko približno!«

•K večjemu sto goldinarjev.«

Mihel zaropče vznak s stolom, pogleda brata, kakor bi ga hotel sedaj, sedaj pogoltati, vdari s pestjo ob mizo in vsklikne:

•Kaj se misliš res merčevati z mano? Vsa dedščina naj bi znašala 100 gld.?!« reče Mihel posmehljivo, natoči spet kupo in čaka natančnejšega pojasnila bratove učitve.

•Jaz ti ničesar ne očitam,« začne France po molku nekoliko nižeje. »A to moraš vendar pripoznati, da je tvoja kupčija v mestu zadnja leta postala gotovo toliko imovine rajnemu očetu, kolikor si jaz pri gospodarstvu upam pridobiti v dvajsetih letih.«

•Zato sem pa tudi jaz trgovec, a ti le kmet,« bil je oholi odgovor.

•Jaz sem še kmet, da, a ti nisi več trgovec!« zakriči France, katerega je pošteno ujesila ošabnost raztrganega pobalina, kakoršen je bil izprijeni Mihel v resnici.

Stvar je postajala vedno hujša in resnejša. France je imel prav dobro v spominu, kar je izustil umirajoči oče pri poslednjem vzdihu, in je bil resne volje, vse to spolniti, toda potreboval je časa. Denarja

ni imel pri rokah, dolžiti se ni hotel. V tem oziru je bil France kaj malo podoben svojemu bratu. Mihel je gospodaril in ravnal pri svoji kupčiji tako slabo in zanikerno, da ni zapravljal tega, kar je dobil od očeta, temveč tudi pri drugih ljudeh nakladal dolg na dolg. Dvakrat je prisel na boren, obakrat mu je oče pomagal na noge. In končno je prišlo malo imetje, kar ga je se imel, na dražbo — že v tretje. A sedaj ni očeta več — zadajo podpore, ki bi ga mogla še rešiti, je izpodkopala nemila smrt in jo telebnila v hladni grob.

Kaj pač storijo stariši radi napačne naklonjenosti do svojih otrok, da jim vse dovolijo in izpolnijo sleharno željo!

Konco vsega prizora za mizo je bil ta, da je France razkačen skočil kvisku in vskliknil:

•Če nisi sedaj zadovoljen s sto goldinarji, ne dobiš ničesar, tudi vinarja ne.«

•In če grem k pravici?«

•Kamor ti drago! Tudi pri najvišjem sodišču v mestu se lahko pritožiš. Jaz potrdim s prisego, da ti ne dolgujem ničesar, da si svoj del vzel že davno iz hiše in — mir je besedij!«

Pri teh besedah odpre France dur in zdirja ves razburjen proti domu. Bilo je že v mraku.

Pot ga pelje mimo vaškega pokopanišča. Vse tiho . . . nikakega glasu, le Francetovo težko sopenje se čuje. Blede mesec se uprav prikaže izza Javornika in obsveti grobove. Vsi so kolikor toliko obrasli z zelenjem in cveticami, le jeden je gol — sama črna prst. Na vrhu leži venec velih cvetov. Hladna rosa je te vele lističe tako ljubezljivo objela, da se kar blišče v mrkllem luninem svitu.

Francetu stopi ves prizor pred oči, ki se je gošil tu pred jednim tednom, ko so mu zagreblili očeta. Zalosten je bil takrat, a nič manj otožen in pobit je tudi sedaj.

•Oče, pristrčni moj oče!« vsklikne čez ozidje proti gomili, »ko bi vi slišali in videli danes vse, kar se mi je pripetilo, morali bi pritrditi in reči: 'Prav si storil. Oče, sami ste krivi, da je Mihel tak.«

Iz groba ni nobenega odgovora, saj France ni čakal na to, temveč brzih korakov stopal proti domači hiši.

Tu je našel nekaj sorodnikov, ki so se pogovarjali o rajnem očetu to in ono, seveda največ o njegovi oporoki, kako je in kaj.

Mladi gospodar jih je pozdravil hladno in prebil zamišljen in tih celi večer.

Ko je ošel pozno v noč k počitku, ni mogel zaspati, vedno se mu sumele po ušesih besede rajnega očeta:

•Svojega brata moraš izplačati, sicer . . . !«

Podobe iz življenja.

O vseh svetih.

Slika. — Vitigoj.

Nikdar se niso peli zvonovi tako žalostno, nikdar se niso zveneli njih glasovi tako jokajoče, tako ihteče, kakor doné in zvené danes.

Kdor jih začuje, se strese, postane mu tesno pri srcu in ko zagleda na obljudenem pokopališču luč pri luči, svečo pri sveči, postane mu srce tako mehko, tako rahločutno, da mu zaiskri nehoté dvoje solz gori izpod obrvij.

Pa ko zagleda množico, klečečo po okopanih grobovih, ko vidi, kako moli ljudstvo za ranjke in vzdihuje k Neskončnemu, naj jim da večnega miru, če ga se niso prejeli, ko zre solze, deroče po velikih prepalih licih, prevzame ga nepopisno, neznano čuvstvo; če nima svojcev pod zemljo, poklekne skoraj nehoté na kak zapuščen, osamljen grob in moli . . . moli . . . morda zopet enkrat po dolgem času.

V srce mu zaveje tolažba, da se morda tudi njega kdo spomni, ko bo ležal pozabljen od vseh kje v kakem kotiču pod nezrahlijano rušo, na katero ne bo prizgala skrbna roka plamtečih sveč, ne zasadila cvetic, zadnjih jesenskih cvetic, ko bo počival pod rušo, nad katero ne bodo šepetala ljubeča ustna vročih molitev, ampak bo le žalostna vrba nagibala svoje dolge mladike in mu v dihu vetra šepetala: »Sladko spavaj . . . !

Na ptuj zapuščen grob poklekne, kdor nima svojcev, počivajočih v črni prsti . . .

Kožuhovala Ivanka pa je imela grob, kamor je pokleknila, imela je jamo, v kateri ji je počivalo, kar ji je bilo najdražjega na svetu.

Klečala je na materinem grobu

Vsako leto sta prihajali z materjo o vseh svetih na pokopališče, sta pokleknila pred veliki križ sredi pokopališča in molili . . .

»Ivanka, molivi za očeta, morda potrebuje najine pomoči; če pa ne, pa še boljje.«

Pa mala Ivanka ni vedela prav za prav, zakaj mati vselej zajhti, ko jo spomni rajakega očeta, ni vedela, zakaj si vselej obriše solzo iz oči, kadar ji reče, naj molita za očeta.

Molila je za materjo počasi, razločno; toda zmotile so jo kmalu neštete sveče in luči po sosednih grobeh.

Kako se ji je zdelo vse lepo.

Mati pa se je otožno nasmehnila in obrisavši si solzo iz očesa vzdahnila:

»Nevedni otrok . . . ne čuti, da nima več očeta.«

Tako je bilo druga leta . . .

A danes? . . . Oh, prišla je sama, da poklekne na materin grob.

Pokleknila je . . .

Tu in tam so gorele debele vosčenke, umetne svetilke so širile svojo zarko luč po bližnjih grobovih in kupi svežih vencev, nakopičenih po okopanih grobovih so širili mamljivi vonj.

Vse je bilo v lučih . . .

Dih vetra je dahnil in mali plamenčki so zaplapolali, kakor zatrepečejo na jasnem večernem nebu zvezde.

»Mati, odpustite mi,« je vzdahnila Ivanka jokajoče, »jaz nimam sveč, da bi jih vam prizgala na grobu, nimam cvetic, da vam bi jih nasadila nanj . . . jaz nimam nič . . .« Ostalo se je zgubilo v dušecem joku.

In res ni imela niti najdrobnejše svečice.

Kako je zavpila gospodinja nanjo, ko jo je poprosila, naj ji da vsaj par krajcarjev. Niti povedati si ni upala, čemu jih bo rabila.

»Kaj bodo taki otroci rabili denar,« se je zadržala nad strahu drhtečim dekletom. »Zahvali Boga, da sem te vzela pod streho in da te redim. Bog ve, kje bi poginila od glada in mraza, ko bi se te ne bila jaz usmilila . . .«

Ivanka je zaihtela in odšla brez svečice na pokopališče.

Ptují otroci pa so jih imeli toliko, da so se igrali z njimi . . . !

In vendar si je tudi ona gotovo prislužila vsaj za par sveč tekom teh štirih tednov, kar so ji zagreblji mater. Saj je morala delati, kakor velika dekla. Mrzla so bila jesenska jutra, ko je gonila past, zeblo jo je v male prste, da so ji hoteli odpasti, in vendar ni smela tožiti, ker bi jo zmerjali vsi, da je lena, nič vredna. Še njeno mater bi grdili, in vendar ji je to najbolj sezalo v srce . . .

Brez svečice je klečala na grobu. Molila je vroče, ali vroče solze so ji tekale na trdo rušo.

Mar ni bila vsaka njena solza vredna več kot sto sveč?

Razgled po Slovenskem.

† Župnik Jožef Gerčar. G. Jož. Gerčarja, župnika pri sv. Trojici, zadela je 19. okt. dopoldne kap. Takoj sta prišla dva zdravnika, ki sta pa dajala le malo upanja. Tako se je zgodilo, česar smo se bali. G. župniku se stanje v naslednjih dneh ni nič zboljšalo. Bil je popolnoma brez moči, govoril ni več. Neizrečeno je

trpel zadnji čas, ker pritisnila je še pljučnica. V soboto 23. okt. pa se je pričel smrtni boj, ki je trajal do nedelje zjutraj. Tedaj pa so se oglasili zvonovi, naznanjajoč faranom žalostno novico, da so izgubili svojega nad vse čislane in ljubljene duhovnega pastirja. — Rajni g. župnik porodil se je l. 1839 dne 30. marca v Krašnji

na Gorenjskem. — Ko je gimnazijo dovršil, stopil je v semenišče. Po dovršenih bogoslovnih studijah bil je dne 3 avgusta 1862 posvečen v mašnika. Kapelanoval je v Hrenovcih in št. Rupertu, odkoder se je preselil k sv. Trojici kot župnik, kjer je neumorno deloval celih 23 let. Bil je mašnik po srcu božjem. Občudoval si njegovo prijaznost in gostoljubnost, s katero je vsprejel vsacega, ki se je oglašil pri njem. Posebno ga je pa dičila lepa ponižnost. Bil je vseskozi blag in plemenit značaj, odkritosrčen do vsacega, vedno vesel, pa v Gospodu. Še v zadnji bolezni, ko govoriti več ni mogel, ni smehljal se je prijazno sosednjim gospodom, ki so ga obiskovali. Svetila mu večna luč!

Kdor več dá, tisti me ima. O agitaciji za deželno-zborsko volitev, za katero se je ogrel tudi dr. Tavčar, dobili smo več poročil, ki so posebe v tem jedina, da dr. Tavčar pri agitaciji povsod nastopa kot deželni odbornik, ter da govori, da bodo volilci vse dobili za svoje potrebe, ako volijo od njega priporočenega kandidata, nič pa da ne dobé, ako volijo klerikalec. Brez osira na to, da vkljub intimni zvezi slovenskih in nemških liberalcev v dež. zboru, tudi dr. Tavčar ne more dati vsega, kar volilci zahtevajo, moramo reči, da je stališče, na katero se s tem postavlja dr. Tavčar, zelo nizko in kvarljivo za naš narod. Ako narod vzgojujemo na način dr. Tavčarjev, potem ga bi imel na svoji strani tisti, ki več ima, potem je našim narodnim nasprotnikom pot mej narod odprta na stežaj. Iz osebno-strankarskih ozirrov mej narod sejati tako niskotno naziranje, zdi se nam jako nevarno, a mi upamo, da zavedni narod ne bo šel na take limanice.

Osebna vest. Gospod Lavrencij Bergant, župnik v Logatcu, je nevarno zbolel. Priporočamo ga vsem prijateljem in znancem v pobožno molitev.

Potiskačev lačjejo pri dolenski železnici. Večkrat smo že omenjali, kako domače razmere da vladajo na dolenski železnici. Pri večernem vlaku 21. m. m. so se zopet skazale te ljubeznive razmere. Ker je bil velik živinski semenj v Žubini v št. viški fari, imel je večerni vlak zelo veliko vozov, ki se se napolnili na postaji v Radohovi vasi s sejmarji in volmi. Ko je došel vlak v potu svojega stroja na št. viško postajališče, odtrgali so se sklepi vozov od onih pri stroju in vozovi so drdrali kakih 300 korakov nazaj proti Radohovi vasi, kamor bi se bili tudi vrnili, ako bi kondukerji ne bili vstavili vozov. Ljudje so bili seveda vsi prestrašeni, kričali so, skakali iz vozov in ker je bila noč temna, je bila nevarnost res velika. — Morda uprava dolenskih železnic vendar ne bo čakala, da se še kaj hujšega primeri, ampak za take izredne prilike poskrbela kakor gre. — Vlak je imel jedno uro zamude. — Kamniški vlak je torej dobil sebi vrednega sodruga.

Osebna vest. Dr. Karol Wisinger, dosedaj zdravnik na kliniki v Pragi, je imenovan deželnim okrožnim zdravnikom v Planini.

Izgubila se je posestniku Petru Drinovcu v Strahinju pri Naklem njegova mati Jera Drinovec. Zadnjo nedeljo je šla zjutraj v cerkev v Naklo in se ni več

vrnila. Iskali so jo do sedaj brez uspeha. Žena je stara 67 let, črno oblečena, velike bolj pripognjene postave. Ako kedo kaj zve o njej, naj to blagovoljno sporoči njenemu zgoraj imenovanemu sinu. *)

Letošnje romanje na sv. Višarje. Poroča se: Na roženvenko nedeljo, dne 3. okt., sklenili smo letošnje romanje na sv. Višarje, ki je trajalo od 27. majnika, torej 130 dni. Med tem, ko naša božja pot v prvi polovici tega časa ni bila preveč obiskovana, pričelo se je od sv. Jakoba naprej bolj živahno gibanje na gori ter so dohajali romarji in gospoda v prav obilnem številu. Posebno zadnjo, zahvalno nedeljo je privrelo pobožnih romarjev, kakor prejšnja leta še nihdar ne; bilo jih je gotovo 3000; 1400 jih je ta dan pristopilo k sv. zakramentom ter je imelo šest spovednikov v soboto in nedeljo dokaj opraviti. Pospeševalo je romanje lepo, zlasti zadnji teden krasno vreme. Šele zadnji dan, ko smo že opravljali sklepno pobožnost, zavila se je gora v temne oblake in popoldne jel je rositi iz njih lahek dež in v torek zjutraj pokrival je goro doli do ravnine sneg. To leto jih je pristopilo k mizi Gospodovi 21 tisoč (lani 19.700); sv. maš je bilo darovanih 498, tedaj na dan povprek blizu 4. Duhovnih romarjev prišlo je 90; in tako smemo z letošnjim romanjem v vsakem oziru biti zadovoljni. Kako se bo razvijala naša božja pot, pokazala bo bodočnost, pa upamo, da bodo nove naprave, ki se nameravajo za sv. Višarje, romanje močno pospeševale. Prvič je gotovo, da se uravna že prihodnjo spomlad državni telefon, ki bo v zvezi s telegrafično postajo, ki se napravi na tukajšnji pošti. Tedaj bo v prihodnje mogoče iz daljnih krajev brzozjavljati in govoriti na sv. Višarje in vsprejemati od tod odgovor. To bo posebno za gospodo imenitno, ki pohaja na našo goro najbolj zaradi krasnega razgleda. Tudi je verjetno, da se zgradi v najbližnji bodočnosti električna železnica na goro, ker se za to napravo zanimajo merodajne osebe. Znana krščanska tvrdka Siemens in Halske, ki je obhajala ravno zadnje dni 50letnico svojega obstanka, dobila je dovoljenje začeti v ta namen potrebne priprave. Da bi se pa svet pregledal in meril po inženjerih, o tem do zdaj še nič nismo slišali. Najbrž se bo to zgodilo prihodnjo spomlad. Govori se tudi in ugiba veliko, kod bode železnica napeljana, ali iz Žabnic ali iz Trbiža?

Z Notranjskega smo dobili oklic brezimnega osnovnega odbora, ki sklicuje za 31. okt. pri Vičiču v Postojni občini zbor, na katerem se ima osnovati politično in gospodarko društvo za Notranjsko. O tem novem društvu govorili bomo seveda še le tedaj, ko so nam znani možje, ki bodo društvo vodili, in pa pravila; že danes pa moramo reči, da se nam zdi jako sumljiv nastopni stavek oklica: »Prepuščati moramo pa zajedno vsakemu svoja načela in svoje nazore in ne odbijati nikogar iz naših vrst, kateri hoče delati v prid našemu narodu.« Taki stavki so največje nesmisli. Kdor tako misli, tak hoče hišo zgraditi brez temelja. Torej somišljeniki pozor!

*) Ravnokar smo svedeli, da so jo našli utopljeno v Savi.

Ponesrečeni svatje. Iz Bialystoka se poroča: Minule sredo po noči se je peljalo na jednom vozu dvanaest svatov z ženitovanja proti domu. Na železniški progi blizu postaje Krysczyn jih zasači brzovlak, ker je bil prehod odprt, in zdrobi voz in svate. Osem oseb je bilo na mestu mrtvih, dve sta pa smrtno ranjeni.

Raznoterosti.

Najhitrejša ladija na svetu. O jubilejski svečanosti kraljice Viktorije je bila največja dika angleškega brodomja novi parnik »Turbinija«. Iznašel ga je angleški inženir Parson. Qmenjeni parnik rabi le polovico časa, kakor druge ladije, da pride v Ameriko. Nasi najhitrejši parniki preleté v jedni uri okoli 20 morskih milj, »Turbinija« ga že pri svoji prvi poskušnji 29, pri drugi 31 in pri zadnji celo 32 75 morskih milj. Če se pomisli, da je Turbinija le 30 5 m dolga in 2 75 m široka, zato opravičeno méni iznajditelj, da bi z večjim čolnom prevozil 100 milj (73 kilometrov). »Turbinija« pa ima poleg hitrosti še jedno dobro lastnost. Pri vojnih ladijah je to neprilicno, da jih parni stroji močno stre sajo, kar je neprijetno za ljudi in druge priprave. Pri »Turbiniji« ni nič tega. Vrh tega zavzema stroj pri novem parniku prav majhen prostor, ter je lažji kot vsi dovedanji. Z iznajdbo tega stroja se je naredil velik napredek v razvitku pomorske vožnje.

Izseljevanje v Ameriko Od 1. julija 1896 do 1. jul. 1897, kakor poroča oficijelna statistika »Zveznih držav«, je v »Zvezne države« severo-ameriške prišlo 238 832 naseljencev, to je za 112 425 manj kakor v prejšnjem letu. Od 1. 1882 se jih ni tako malo naselilo. Vzrok temu, da pada število naseljencev, je večja strogost ameriških oblasti nasproti izseljencem pri izžrcanju in splošna gospodarska kriza v »Zveznih državah«. Po posameznih evropskih državah se izseljenci razdelé sledeče: Iz Rusije leta 1895/6. 45.137, leta 1896/7 22.750; iz Nemčije 31.885, 22.533; iz Avstroogrske 65.103, 83.031; iz Angleške 19.492, 9974; iz Irske 40.262, 28.421; iz Švedije 21.177, 13.144; iz Italije 68.060, 54.431.

(Znamenit dar.) Turški sultan podaril je nemškemu cesarju 9 starih topov. Petero ja bilo vlitih v XVI. stoletju, štirje pa so iz XVII. stoletja. Za nas je zanimiv jeden teh topov, ker je bil vlit v Ljubljani. Napis na njem se glasi: Lionhart Gresser hat mich gossen zu Laibach in dalje: Ferdinandus Dei Gratia Romanorum Ungariae et Bohemiae Rex. Cesar Ferdinand I. je vladal l. 1556 do 1564. Od Liebarta so tudi sicer zvonovi po naši deželi ohranjeni, tako n. pr., kakor Lavtizar piše v svoji knjigi: »Zgodovina zupnij« etc. p. 33, dva na Kupljeniku, podružnici Bohinjske Bole, od l. 1558. — Ondi se nahaja napis: Lienhart Giesser hat Mich Gossen Zu Laibach Nach Christi Unsers Herrn Gepurt Da Man Zeldt in 1558 Jera.

Samomor. Dne 22. oktobra se je ustrelil v glavo v Krškem sedlar Jožef Pongrats. Našli so ga mrivega na kupu koruzne slame na Ausecevem kegljišču. Zakaj da se je usmrtil, ni znano. Zapustil je vdovo in troje nepraskrbljenih otrok.

(Sladkor v vinu) Znano je, da je o trgatvi, posebno v krajih, kjer navadno sladka vina rastejo, živahna kupčija s sladkorjem. Na tisoče kil se ga proda in sladka bela roba se raztopi v moštu, brž ko odteče. Naivni kupec in konsument mislita, da je posebno kapljico dobil, ker je vince tako sladko in teče tako gladko. Kritične duše, ki kemični laboratorij v nosu, na jeziku in v goltancu seboj nosijo, pač kmalu presodijo, da sladkoba kapljice ne izvira iz trte in ni v grozdu zorela pod solncem, temveč v češki repnici v hladni zemlji se rodila in v tovarni pri premogovi gorkoti se izvrela. Ako hočeš poskusiti, je li sladkor moštu ali vinu dodan, vzemi čašo, napolni jo z vodo in položi na vodo ploščico kruha, debelo pol mazinca, vrezano na okroglo po širjavi čaše, tako da kruh ravno na vodi plava. Vzemi sumljive pijačo in spuščaj jo kapljico za kapljico na kruh. Če je sladkor pridejan, se bo mošt ali vino takoj skozi kruh cedil in sladkor v debelih štrinah se proti dnu čaše vlekel, ako je pa sladkor grozdni sladkor, tedaj po naravi iz grozda, ostane voda pod kruhom čista in ako kaka kapljica sladkorja proti sredini čaše švigne, se zopet vzdigne in pod kruhom ostane. Poskus se lahko izvrši povsod, kjer je dobiti grizljaj kruha in čašo vode.

(Socijalno gospodarstvo.) V okr. bolniški blagajni praški vladajo že dve leti socialisti. Poprej je bilo rezervnega zaklada 20 000 gld., a sedaj ja že 50 000 gld. dolga. Živio!

(Žive ure) Kitajci so preskromni ljudje, da bi si kupovali narejene ure. Rabijo pa zato žive. Ako bi Kitajec med delom rad zvedel, koliko je ura, poišče mačko, katerih je tam brez števila, ter ji odpre oči, pogleda vanje in na raztegnjeni punčici spozna, koliko je ura. — Kdo ve, ali bi se tudi pri nas navadili na take žive ure?

(O zrakoplovcu Andree-ju) se ne sliši nič gotovega že več mesecev. Najbrže je padel z balonom kam na severne ledene gore. To pa ljudi ne plaši. Iz Novega Jorka pojde častnik Peary na severni tečaj. Pravi, da bode potreboval za pot pet let in prišel gori ali prej — umrl. Nansen pa meni, da je Andree lahko še živ in da bo moral zimovati, kakor on, na severu, ter se vrne po letu.

(Kaj imamo prav za prav nemškega?) vprašuje se neki berlinski časopis in pride k sledečemu odgovoru: Najlepša nemška gledališčna igra je francoška, najlepša

nemška opera je laška, najboljši nemški sir je holandski, najlepše nemške toplice so ruske, najboljše nemške zveplenke so švedske, najboljši nemški tobak je turški, najlepši nemški stroji so ameriški, najboljše nemške salame so poljske, najboljše nemško vino je špansko, najlepše nemške podobe so francoske, najboljši nemški likérji so angleški, najboljša nemška kuhinja je češka, najboljše nemške slaščice so belgijske, najboljši nemški prašiči so ogerski in najboljši nemški rodoljubi so židovovi. Ubogi Nemci! Slovenci imamo vsaj kranjske klobase in kisto zelja.

(Eva in jabelko.) Cerkveni govornik v Londonu, Mark Guy Pearse je nedavno v cerkvi govoril o »Evi

in jabolku«. Vprašal je: »Zakaj je hudobni duh dal jabolko Evi in ne Adamu?«. Ko seveda na to vprašanje ni bilo odgovora, odgovori govornik sam: »Kača je dala jabolko Evi in ne Adamu, ker je vedela, da bi je mož, t. j. Adam pojedel sam, a ona, Eva, da je bo delila z možem!«

(Shod volilcev v Žireh.) Državni poslanci gg. dr. Krek, vodja Povše in dr. Žitnik so napravili shod v Žireh, kamor je prišlo v gostilno Val. Oblaka zelo veliko volilcev. Shod se je vsestranski dobro obnesel; upamo, da Žirovci pri volitvi za deželni zbor storé svojo dolžnost.

Narodno gospodarstvo.

Kakšno bođi naše stanovanje?

Zadnjič smo v kratkem premišljevali, kako si naj kmet zboljša svoje zemljišče, da mu bo dajalo več pridelkov; s tem pa imelo večjo vrednost. Toda ni samo velike važnosti, kako pridelke množiti, temveč tudi, kako jih shranjevati, da bodo ostali nepokvarjeni in s tem ohranili svojo redilno moč, za kar so namenjeni. Sedaj pa hočemo zato pregledati naša stanovanja sploh, njih napake odkritoserčno grajati, zraven pa svetovati, kako naj se odstranijo in to z najcenejšimi pomočki. Vemo namreč vsi, da stavljenje poslopij stane denar in prav tega sedanji čas žalibog kmetu rado manjka.

Videl sem že marsikako kmetško poslopje, z velikimi prostori, katero je stalo mnogo novcev, pa zahteva tudi veliko strehe. Vendar pa je vkljub temu bilo poslopje neukretno, do polovice prazno. Ako pa kmet za časa ne popravlja strehe, da ona toči, uničuje se poslopje, naj bode iz kakoršnega koli gradiva, in kvarijo se pridelki. Streha pa stane lep denar, naj bode že iz opeke, lesa ali slame. Ako toraj kmet stavi ali popravlja poslopje, naj dobro premisli prej, kako se lotiti dela, da bode poslopje priročno in kolikor mogoče lično. Veliki in neukretni prostori, pa vedno do polovice — prazni, stanejo ne le prevelikih stroškov, temuž zavzamejo še preveč zavarovalnine. Premisliti je toraj treba, predno se stavi, kako narediti vse prostore in shrambe, da bodo priročni in da se zamore porabiti vsak kotiček, ker s tem se mnogo prihrani. Ob enem treba premisliti, na ugodnost spravljeno pridelkov, s čemur se prihranjuje vsako leto veliko časa in stroškov. Prav posebno pa se naj gleda ob stavljenju ali popravljanju poslopij na varnost gledé ognja, v tem se ob tej priliki lahko mnogo stori.

Predno se dela načrt za novo poslopje, naj se premisli množina pridelkov, ki jih ono zemljišče daje.

Seveda se mora izbrati suh kraj ali prostor, kjer se začne kopati za klet, katera je najbolj priročna, ako je skoraj vsa v zemlji in to iz sledečih vzrokov:

1. Ohrani vedno sredno temperaturo ali toploto, po letu hladnejšo, po zimi toplejšo, kakoršna tudi najbolj ugaja pridelkom, zlasti pijaci in sočivju.

(Dalje sledi.)

➡ Prihodnja številka „DOMOLIUBA“ izide dne 18. novembra 1897 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 30. oktobra:	3,	73,	14,	67,	61.
Gradec, 30. oktobra:	57,	85,	82,	31,	65.
Trst, 23. oktobra:	57,	50,	9,	12,	47.
Lina, 23. oktobra:	42,	85,	17,	74,	27.

Tržne cene v Ljubljani.

3. novembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st. . . .	11 50	Špeh, povojen, kgr.	— 68
Rež, „	8 20	Surovo maslo, „	— 84
Ječmen, „	6 30	Jajce, jedno	— 3
Oves, „	6 20	Mleko, liter	— 10
Ajda, „	8 80	Goveje meso kgr.	— 64
Proso, „	7 20	Telečje „ „	— 60
Koruza, „	6 10	Svinjsko „ „	— 58
Krompir, „	2 50	Koštrunovo „ „ . . .	— 36
Leča hktl.	12 —	Pišanec	— 50
Grah, „	12 —	Golob	— 16
Fižol, „	10 —	Seno, 100 kgr.	1 96
Maslo kgr.	— 94	Slama, „	1 70
Mast, „	— 70	Drva trda, 4 kub.mtr.	7 —
Špeh, svež „	— 60	„ mehka	4 80

Oelz^{ova} kava

je najboljši in najčistejši primesek h kavi.

149 25—18

Čestite gospodinje!

Zahtevajte in kupujte to kavo!

Prodaja se v rdečih zavitkih z belim trakom ali pa v škatljah.

Ljudska posojilnica,

v Ljubljani, Gradišče št. 1.

Obresti za hranilne vloge 4 1/2 % brez odbitka.

Stanje dne 31. oktobra 1897.

(17mesečni obstanek.)

Posojila gld. 558.720-80
Naloženo pri hranilnicah,
bankah, poštini hranilnici
in gotovine gld. 82.000-53

Uder 414 z vplačanimi de-
leži gld. 2.728-
Hranilnih vlog 592.582-60
Bančni reskont 32.852-69

Raifajnsnovim posojilnicam posodila gld. 239.789-32.

Prometa v 10 mesecih, od 1. januarja do 31. oktobra 1897, gld. 2.614.290-32.

Vsakovrstne vozove:

kočlje, kola, toverne vo-
zove in vsa v to stroko
spadajoča dela izvršuje po
najnižjih cenah 230 2-1

Franc Srša,

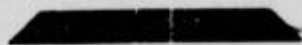
kolár na Viru pri Domialah.

V vsakem poštno-oddajnem
okraji, v vsakej fari in po po-
trebi v vsakej občini, nastavi
se razumna, delavna in zanesljiva
oseba kot 104 10-7

zaupni mož, posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim za-
služkom od nekega, mnoga let
obstoječega avstrijskega pod-
jetja prve vrste. Pisemne ponudbe
pod "V. u. G.", Gradec, post. rest.

Učenca

sprejme Fr. Wixjan, sešlar
Rimska cesta št. 11. v Ljub-
ljani. 223 2-2

Radi izpraznenja skladiščnih prostorov so za
vsako ceno naprodaj

stara okna, vrata, steklene stene,
železna omrežja itd.

Natančneje se poizve pri stavbinski tврdki

224 2

Viljem Treo

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 10.

Na Najvišje povelje Nj. e. in kr. apostolskega veličanstva.

XIX. c. kr. državna loterija

za skupno vojaško dobrotno nameno avstro-ogerske monarhije.

Ta denarna loterija — edina v Avstriji postavno
dopuščena — ima 7278 šobitkov v gotovem denarju
v skupnem znesku 341.684 kron.

Glavni dobitek:

160.000 kron.

Za izplačanje jamči c. kr. loterijska dohodnina.

Žrebanje boe nepreklicljivo 16. decembra 1897.

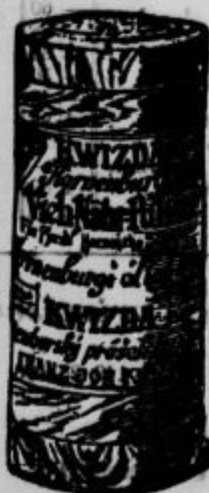
Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Srečke se dobé pri oddelku za državno loterijo na Dunaju,
I, Riemergasse 7, v loterijskih kolekturah, tobáčnih trafikah,
pri davčnih, poštinih, brzojavnih in železničnih uradih, v me-
njalnicah itd. — Igralni načrti za kupovalce zastoni.

Srečke se razpošiljajo poštine prosto.

722 10-1 Vodstvo c. kr. državne loterije.

4 zlate, 18 srebrnih kolaja, 30 častnih in priznanih diptom.

Kwizde
korneuburški
redilni prašek.

Živnozdr. diet. sredstvo za konje,
govo in ovee.

Rabi se že tekom 43 let, po največ hlevih,
ako žival neče jesti, slabo prebavlja, v zboljš-
šanje mleka in da daje živina več mleka.

Cena: škatlj. 70 kr., pol škatlj. 35 kr.

Prišten je le, ako ima poleg natisnjeno
varstveno znamko. Dobiva se v vseh le-
karnah in drogverijah.

Glavna zaloga:

Frane Iv. Kwizda

c. in k. avstr.-ogerski in rumunski
117 dvórni šalagatelj 8-8

okrožni lekarnar v Korneuburgu pri Dunaju.

X. zvezek:

POVESTI

Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek
so še v zalogi.

Kovertes s firmo

priporočá

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Podpisana uljudno naznanjam, da sem se v svojo

trgovino z umetnimi cvetlicami

iz Slonovih ulic preselila

v barako Miklavčevo, za vodo ob škofiji.

Priporočam svoje izdelke: šopke, vence itd. slavnemu
občinstvu, slasti prebistih duhovščini za cerkveno porabo.

Razprodajalec čevljevem priméren popust.

730 3-1

V. Hlsner.
'Pri ovetlicah'.

Od vseh avstrijskih štamparstev in od vsa. o. kr. ministarstva za uk in bogoslužje priporočeni

mali, srednji in veliki katekizem ali krščanski nauk

v slovenskem jeziku, kateri bodo v rabi po avstrijskih ljudskih šolah od prihajajočega šolskega leta nadalje, je ravnekar izšel ter se dobiva

mali po 15 kr., srednji po 32 kr. in veliki po 40 kr. v prodajalnici katol. tisk. društva v Ljubljani (H. Nitsch) Kopitarjeva ulica.

Prodajalci dobijo primaren popust.

Priporočen od zdravnikov

Marijateljki grenčec

(v trgovini popolnoma prost, sme ga torej prodajati vsak trgovec. Najboljše sredstvo za preprečevanje takozvanih Marijateljki želodčne kapijote. Razprodajalci dobijo najvišji popust. Plašati v vseh jezikih za reklamo se dobijo zastonj.)

Okrepjujoč, okusen, poživljuje, osvježuje, zdravi pospešuje, v dijetalnem oziru blagodejen je

Želodni grenčec najkrajnjega vođa (soloma) in najboljšega ukusa, ne zoperno grenak, narved prijetno pogreni. — Srečno izbrana sestava izredno dobrih, čistih selih, najvestnejša priprava s najboljšo podstavo alkohola ostrogobi prirejanja najizvrstnejšega želodnega grenčeca, kateri krepi želodec in izvrstno učinkuje proti oslabljenju želodca in njega prebavnih organov. Priporočen od zdravnikov, potreben po mestvitih navalah. — Staklenica 20 kr., 6 stekl. 1 gid., 12 stekl. samo 2 gid. — Dobiva se v vseh prodajalnicah, toda pri nakupovanju: **Fosori Pristen** in pravi ima varstveno znamko **Marijino Selje**, katera je oblatveno vknjižena. Da pa se pri kupovanju obvaruje ponarejenega ali pokvarjenega blaga, je najpriporočljive obrniti se pisemno naravnost do glavne založbe

Varstvena znamka. **Varstvena znamka.** **Fosori Pristen** in pravi ima varstveno znamko **Marijino Selje**, katera je oblatveno vknjižena. Da pa se pri kupovanju obvaruje ponarejenega ali pokvarjenega blaga, je najpriporočljive obrniti se pisemno naravnost do glavne založbe

Leharna Trnóczy, Ljubljana, Kranjsko,

katera razpošilja — da se občinstvo seznanji s pravim, pristnim blagom — najmanj 6 steklenic z obratno pošto po vseh delih sveta 191 24-11

Sidro

Liniment. Capsici compos.

123 19 iz lekarne Richter-jeve v Pragi

priznana izvrstno bolečine olajšujoče mazilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gid. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 707 39-2

Richter-jev liniment s 'sidrom'

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s znano varstveno marko 'sidro' kot pristne.

Richter-jeva lekarna pri slatem levu v Pragi.

Važnje kartè in tovorni listi

Ameriko

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpua naravnost v Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesionovano od višoke o. kr. avstrijske vlade. Pojasnila daje radovoljno

koncesionovana potovanja pisarne

194 12-9 **E. Schmarda**

v Ljubljani, Marija Terezija cesta št. 4.

100 do 300 gtl.

na kvasno lahko potteno zaaluzi sleherni ter povsed brez izgube, ako hoče prodajati postarvo dopuščene srečke in dravna stekla.

Ponudbe na Ludovika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8. 459 10-8 733 10-1

Sprejme se

ucenec

za črevljarsko obrtnost v Petra čisti št. 13. 229 1

ucenec

se tako sprejme pri pekovskem mojstru Julij Nohizan v Medvedah. 233 1-1

Priznano najboljšo perilno sredstvo!

Lessive-Fenisov lug.

222 2 Patent; J. Fenot, Paris.

Ohrani perilo, mu daje lepoto; pri pranju ni treba zraven nikakove žajše, solè, pepela itd. To izvrstno sredstvo za čiščenje ne škoduje ne platnu, ne volni, ne svilni ali rokam. Proizroča malo truda in je neobhodno potrebno vsakemu gospodinjstvu.

Ta lug osnaži vse na najboljši način!

Lessive-Fenisov lug

zajamčeno brez klora in neškodljiv prodaja v zavojih v Ljubljani:

Gosp. J. Ferdan,	Gosp. J. Fabjan,
" M. E. Supan,	" J. Kauer,
" A. Stouf,	" F. Grobel,
" J. Jabačin,	" V. Schiffer,
" A. Karabon,	" Fr. Sponka,
" Kham in Murak,	" E. Kauer,
gosp. Kavcè in Litzig.	803 8-4

Pravo tirolsko sukno (loden)

priznano najboljšo tirolsko nevažano sukno za simsko in letna oblačila, za moške in ženske vsakega stana, le iz dobre volne napravljeno, vsaga priporočevanja vredno po svoji krasoti in po nizki ceni, izdeluje iz razpolnje prava tirolsko-italijanske tovarna za sukno

A. Dracel-a sinovi v Flirsch-u, Tirolsko D. 211 6-5

Kdo pije
Kathreiner-
Kneippovo sladno kavo?
Vsak
kdor ljubi okusno kavo, hoče
zdrav ostati in si kaj pripraviti.

(130) 16

Razglasilo.

Podpisano mestno županstvo naznanja, da se bodo vrtili od sedaj naprej v Novem mestu (Ruđolfovem) na Dolenjskem ob vsakem sejmu za govejo živino tudi

konjski sejmi

in sicer:

- 1) vsak prvi ponedeljek vsakega mesca
(ako pade na tak ponedeljek praznik, vrši se sejm prihodnji ponedeljek), torej 12 sejmov; nadalje ob vsakem letnem sejmu, kakor
- 2) januarja v torek po sv. Antonu;
- 3) aprila v torek pred sv. Jurjem;
- 4) avgusta v torek po sv. Jerneji;
- 5) oktobra v torek po sv. Lukeži;
- 6) decembra prvi torek v adventu.

Prvi konjski sejm je bil torej

dné 2. avgusta 1897
kot prvi ponedeljek mesca avgusta

Prirčeno je za te sejme vsestransko pripravno in prostorn **novo sejmišče** tik državne ceste za novomeškim pokopališčem o posebnim dohodom in posebnim odhodom kakor tudi poskuševališčem za konje na sejmišču samem

Mestno županstvo v Novem mestu
dné 10. julija 1897.

Župan:

202 X 3

Dr. Schegula.

Največji izbor.
Preobleke, Popravila.
L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mesni trg 16.

170 18—15

Hotel Fischer, Kamnik, Kranjsko.

Ponitno podpisani slavnemu občinstvu uljudno naznanja, da je s 1. majem letos občeznani

hotel Fischer

v mestu Kamnik, najprijetnejšem zavetišču in kopališču, prevzel zopet v lastno rečijo.

Priporočujod se slavnemu občinstvu za obilni obisk naznanja, da bode skrbel prav posebno zadovo ljiti cenjene goste z izborom vinske kapljice, vselej svežim pivom, z dobro, ukusno gorke in mrske kuhinjo.

V hotelu se nahaja mnogo sob za prenočišče, kakor tudi letna stanovanja.

S spoštovanjem

189 10—10

Fran Fischer.

Jedino pravi Balsam

(Tinctura balsamica)

iz lekarne pri „angelju varhu“ in tovarne farmaceutičnih preparatov

A. Thierry-ja v Pragrađi
pri Rogatec-Slatini.

Prekušena in potrjena od zdravstvenih oblastev.

Najstareje, najpristnejše, najreelnejše in najceneje ljudsko domače zdravilo, ki uteši prave in plučne bolesti krč v žolodcu itd. ter je vsa-

bno notranje in zunanje. V znak pristnosti je zaprta vsaka steklenica s srebrne kapioc, v katero je vtisnjena moja tvrdka **Adolf Thierry, lekarna pri „angelju varhu“**. Vsak balsam, ki ne nosi zgoraj stoječe zelene tiskane varstvene znamke, naj se odkloni kot čim ceneje tem nič vredneje ponaredbi. Pazí naj se teraj vedno natančno na zeleno varstveno znamko, kakor zgoraj! Ponarejalci in posnemovalci svojega jedine pravega balzama, kakor tudi prekupeci nič vrednih ponarejenih, občinstvu varajoših drugih balzamev, zasledujem najstrelje sednijskim potom na podlagi zakona o varstvenih znamkah. Kjer se ne nahaja zaloğa mojega balzama, naj se naroči direktno in naslovi: **Na angelja varha lekarne A. Thierry-ja v Pragrađi pri Rogatec-Slatini**. 12 malih ali 6 dvojnih steklenic stane franko vsake avstro-ogerske poštne postaje 4 krone, v Bosno in Hercegovino 12 malih ali 6 dvojnih steklenic 4 krone 60 vinarjev. Manj kot 12 majhnih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Razpošilja se samo proti predplačilu ali poštnemu povzetju. Pazí naj se vedno natančno na zgorajšno zeleno varstveno znamko, katero mora nositi v znak pristnosti vsaka steklenica.

Adolf Thierry, lekarnar
139 20—20 v Pragrađi pri Rogatec-Slatini. 396 80-21